

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାଦା

ନା ଠ କା

ବ୍ରଜବାସୀ
ବାବାଜି ଶ୍ରୀ ଦେଶୁବଚରଣ ଦାସ

ବ୍ରଜବାସୀ

ଭାବୀକା ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ଦାସଙ୍କ ବିରଚିତ

ରାଜ-ରାଜା ନାଟକ ।

ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥ ଦାସଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ।

Printed by R. N. Rath,
at the Satyabadi Press,
CUTTACK,
1929.

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୯

ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର ।

ରାକ୍ଷରାଜା ନାଟକର

ଲୀଳା ବୀରୋଦକାଶ୍ଵମାନଙ୍କ ପରିଚୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ନମନନନ ବା ବ୍ରଜସୁବରାଜ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ବୃଷଭାନୁ ରାଜାଙ୍କ ଜେମା ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁଙ୍କ ଜେମା ।

ବୃନ୍ଦା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଦୁଇଜଣ ।

ଲଳିତା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ସଖୀ ।

ବିଶାଖା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟନର୍ତ୍ତ ସଖୀ ।

ରମକଲତା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ ।

ଚିତ୍ରା—   ”   ”

ଭୂଞ୍ଜବିଦ୍ୟା—   ”   ”

ଇନ୍ଦୁଖେର—   ”   ”

ସୁଦେବୀ—   ”   ”

ରଙ୍ଗଦେବୀ—   ”   ”

ସୈବ୍ୟା—ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀଙ୍କ ପ୍ରିୟସଖୀ ।

ପଦ୍ମା—ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସଖୀ ॥

ପ୍ରକାଶ ଆଉକି ଯୋଗପୀଠରେ ଏମାନଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣ, ବସ୍ତ୍ର, ବସ୍ତୁ,
ସେବା, ଇତ୍ୟାଦି ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ।

(କୃଷ୍ଣ)

ବ୍ରଜବାସୀ

ଭୂମିକା ।

କୃଷ୍ଣ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବତାର ଏବଂ ଶ୍ରୀରାମା ମେ
 ଅଦ୍ୟା ମୂଳ ପ୍ରକୃତି, ଏ ରାଜରାଜା ନାଟକରେ ତାହାହିଁ ବିଶଦ୍ଭୂତେ
 ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ ଅଦ୍ୟାଶକ୍ତି ସେ ହିଁଲେକା ତଳେ ପ୍ରଧାନା;
 ସେହି ଶକ୍ତି ବିନା ସେ କି ପରମବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ରାଜଦାନ ସେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି
 କାର୍ଯ୍ୟରେ ସମର୍ଥ ନୁହନ୍ତି । ତାହାହିଁ ସମସ୍ତ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ ଦେବୋଦ୍ଧବ
 ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧିକାଙ୍କୁ ବୃନ୍ଦାବନରେ ରାଜା କରି ସ୍ୱପ୍ନ ତପସ୍ୱୀ
 ଚରଣତଳରେ ଦାସରୂପେ କଟୁଥଳ ବେଶ ଧାରଣ କରି ଉପାସ୍ୟ
 ହୋଇଥିଲେ; ଏହି ଗୀତାଉନୟ ନାଟକ ଶକ୍ତିକ ପାଠକଲେ ଅଥବା
 ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଦର୍ଶନ କଲେ ଭାବୁକ ରସିକ ଭକ୍ତମାନେହିଁ ତାହା
 ସମ୍ୟକ୍ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସବ୍‌ସାଧାରଣରେ ମଧ୍ୟ ଅତି
 ସଦ୍‌ଭାବେ ବୁଝି ପାରିବେ । ଏଥିପାଇଁ ଏହି ନାଟକର ଭାଷା ଓ ଗୀତ-
 ଗୁଡ଼ିକ ସେତେଦୂର ସରଳ ଓ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ହେବା ସମ୍ଭବ, ତାହା କରି
 ବାବୁ ଯାଆସାଧ୍ୟ ଯତ୍ନର ଉକ୍ତି ହୋଇ ନାହିଁ । ଏହାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସେଇ
 ସଙ୍କଳନମାନେ ଜାଣନ୍ତି ତାଙ୍କର ହସ୍ତରେ ଏ ପୁସ୍ତକ ଚରଣର ରହି
 କିମଧ୍ୟକ ମିଳି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀରାମାଗୋବିନ୍ଦ ରାଧାକାନ୍ତା ସମିତି	}	ଭକ୍ତ କୃପାରସୁ
ପୋ: ସାଗୀଗୋପାଳ, ପୁରୀ		ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ଦାସ ବାବାଜୀ
ତା ୧୦/୧/୪୪		ସମ୍ପାଦକ

ପାଶାଖେଳ

ଓ

ରାଜରାଜା ନାଟକ ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ

(ପ୍ରଥମ—ଦୃଶ୍ୟ)

ନିବୃତ୍ତ ନିକୁଞ୍ଜ ।

(ରତ୍ନବେଦୀରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ରୀରାଧା, ରଦ୍ରାବଳୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ସଖିଗଣ ଅସୀନା)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରତି) ପ୍ରିୟେ ! ଅଜି ତୁମ ସହିତ ପାଶା
ଖେଳିବାକୁ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧା ହେଉଛି, ଆସ ପାଶା ଖେଳିବା ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ! ଆପଣଙ୍କର ଯେ ଇଚ୍ଛା ।

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଆମ ରାଧାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଣ ତେମେ ଖେଳିପାରିବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପଶାପାଲି ଅଣ; ହାରିଜଣ ଜଣାପଡ଼ିବ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—(ହସିକରି) ଲଳିତେ ! ପଶାପାଲି ଅଣ ।

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଯେବେ ଆମ ରାଧା ହାରିବେ, ତେବେ ତାଙ୍କ
ଇନ୍ଦ୍ରଜାଳମଣି ହାରିବି ହୁଏ ରହିଲୁ । ଆଜି ଯଦି ତେମେ
ହାରିବ—କଅଣ ହୁଏ ରଖିବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ହସି) ମୋର ଏହି ମୋତିହାରିବି ହୁଏ ରହିଲୁ ।

ବିଶାଖା—ନାଗର ! ନା ନା, ତେମେ ଏ ଯେଉଁ ଭଲଛଡ଼ା
ମୁରଲୀଟିର ସାହାଯ୍ୟରେ ଏତେ ନଟକୂଟ କରୁଛ, ସେହି
ମୁରଲୀଟି ହୁଏ ରଖି ତେବେ ରାଧା ଖେଳିବେ ।

ଲଳିତା—ସଖି ! ସତ କହିଲ, ସେହି ମୂରଲୀ ହୃଦ ରଖନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—(ମୁହଁ ମୁହଁ ହସି ମୁଖ ତଳକୁ ରଖି ଲଜ୍ଜା କରବା)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଲଳିତେ ! ଏହା କିପରି କହୁଛ ? ଏ ମୂରଲୀର ଗୁଣ କଣ ତୁମେମାନେ ଜାଣିନାହିଁ ? ଆଉ ତୁମେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଲୁଚେଇ ରଖି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା—କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସ୍ୱାଧୀନ ତୁମେ ସେଉଁଠାରେ ଲୁଚିଯିବ ସେଠାରେ ବିନା ଫୁଲରେ ବାଜୁଥିବ, ତେବେ କଣ ତୁମେମାନେ ଆଉ ଲଜରେ ବାଟ ଚାଲିପାରିବ ?

ଲଳିତା—ଆମେ ବାନ୍ଧିରୁଛ ରଖିଲେ ଏ କଥା କରବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସ୍ୱାଧୀନ ଏପରି ଅଭ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଅଛି ଯେ, ସହସ୍ରେ ବନ୍ଧନ-ହୋଇ ଛୁଣ୍ଡାରି ଦେଇପାରେ ।

ବିଶାଖା—ତେବେ ତେମେ କଥା ହୃଦ ରଖିବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ମୁଁ ମନେକରୁଛି କି ଯଦି ତମ ରାଧା ହାରିବେ ତେବେ ମୁଁ ହାସ୍ୟ ରହସ୍ୟରେ ଦଶବାର ତୁମ୍ଭେ ଦେବ । ଆଉ ଯଦି ମୁଁ ହାରିବି ତେବେ ରାଧା ଦଶବାର ତୁମ୍ଭେ ଦେବେ । ହାଉ ହୃଦରେ କିଛି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଅମ ଜେମାଦେଉଳି ତା ଅସେ ନାହିଁ । ଅଳଙ୍କାର ହୃଦ ରଖ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତେବେ ତାଙ୍କର କେଉଁ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରଥମ ହୃଦ ?

ଲଳିତା—ତାଙ୍କର କଣ୍ଠମାଳମଣି ନାସିକା ବେଶେ ହୃଦ ରହିବ, ଯଦି ଖେଳରେ ଜିତିବେ, ତେବେ ତମ ଗୁଞ୍ଜହାରକୁ ଆମେମାନେ ବଳପୂର୍ବକ ବାହାର କରିନେବୁଁ ।

ବିଶାଖା—ସଖି ଲଳିତେ ! ତା ମୁହଁମ, ନାଗର ଯଦି ହାରିବେ ତେବେ ତାଙ୍କ ମୟୁରଭେଦିକା ବୁଲୁଛି ଆମେମାନେ

କା'ଜିନେବା, ସେବେ ଜଣିବେ ତେବେ ରାଧାଙ୍କର ଏହି
 ନାଲବାସଟି ନେବେ । ଯଦି ଖେଳରେ ସମାନ ହୁଏ ତେବେ
 ଧନୀ ଅମର ପ୍ରେମାଲିଙ୍ଗନ ସହିତ ଦଶବାର ଗୁନ
 ଦେବେ ।

ଲଳିତା—ଆଉ ମଧ୍ୟ ଦ୍ଵିତୀୟ ବାର ହାରିଲେ, ନାଗରକ ନୁହେଁ କଳ୍ପଣ
 ଛଡ଼ାଇ ରଖିବା, ଅମ ରାଧା ବୈଜୟନ୍ତୀ ମାଳାଟି ଦେବେ ।

(ଏହା କହି ପଶାପାଲି ପକାଇବା ଅଭିନୟ)

ବିଶାଖା—ନାଗର ! ତମର କେଉଁ ସାର ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା, କିଅ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତମ ରାଧା ଆଗ ସାର ବାଛି ନିଅନ୍ତୁ ।

ବିଶାଖା—ସଖି ରାଧେ ! ତମର କେଉଁ ସାର ପ୍ରତି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି,
 ବାଛି ଦେନ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—(ସଲଜ୍ଜେ, ନାଲ, ନାଲି ସାର ବାଛି ନେବା ଅଭିନୟ ।)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ହଳଦା କାଳୀସାର ନେବା ଅଭିନୟ ।)

(ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପଶାକାଠି ଧରି ଦାନ ଡାକିବା ଅଭିନୟ ।

(ବାର, ବାର, ବାର, ଦଶଦାନ ପଡ଼ିବା)

ଶ୍ରୀରାଧା—ପଶାକାଠି ଧରି ଦାନ ଡାକିବା ଅଭିନୟ, ।

(ଦଶ, ଦଶ, ଦଶ, ଦଶଦାନ ପଡ଼ିବା)

ଲଳିତା—(ତାଳିମାର ହସି) ନାଗର ! ତେମେ ହାରିଲ, ଅମ
 ରାଧାଙ୍କର ଜୟ ହେଲା ।

ସଖିଗଣ—(ତାଳିମାର ହସି ହସି) ଜୟ ରାଧେ (ଖବାର କହିବା)

ଲଳିତା—ସଖିଏ ଲେ ! ନାଗରକଗଳାରୁ ଗୁଞ୍ଜହାର ଆଉ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରୁ
 କଳ୍ପଣ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବଟି ।

ସଖିଗଣ—(କଳ୍ପଣ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବା ଅଭିନୟ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଲଜ୍ଜା ସହିତ) ଦେଖ ଏହିଥର ମୋର ଜଣା ହେବ ।

(ଏହା କହି ଡାକିବା) ପଞ୍ଚ ତଉବଣ ।

(କାଠି—ଦୁଗା, ଦାନ ପଡ଼ିବା)

ସଖିଗଣ—(ତାଳିମାର) ଜୟ ରାଧେ (ଶବାର ଉତ୍ତରରେ କହିବା)

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଅଉ ଚାହିଁବା କରନାହିଁ ।

ଏଇଫର ମୁରଲୀଟି ଦେବାକୁ ହେବ ।

ବିଦା—ଲଳିତେ ! ଦେବାକୁ ହେବନୋଲି କଣ କହୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କେ ?

ସେଥିରେ ଅଉ ଅଧିକାର ନାହିଁ ଶୀଘ୍ର ଛାଡ଼େଇ ଆଣ ।

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଶୁଭ ମୁରଲୀ ଶୁଭ, (ଏହା କହି ବଣୀ ଛାଡ଼ାଇ ନେବା)

ଶକୁନ୍ତଳା—ଲଳିତେ ! ଦେଖ ଏଇବାର ମୁଁ ଜିଣିଲେ ତମ ଗୁଣାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଳଙ୍କାର ନେବି ।

ଲଳିତା—ହଁ, ହଁ ଜିଣିବା ତମ ମୁଖରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି । ହଉ ଖେଳ ।

ଶକୁନ୍ତଳା—(ଦାନତାଳି କାଠି ଗଢ଼ାଇବା ଅଭିନୟ)

ଶେଷରେ ହାରିବା ପର ।

ସଖିଗଣ—(ତାଳିମାର ହସି ହସି) ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାଗର !

ଅଉ ପଣ କଲେ କଣ ହେବ, ଶୀଘ୍ର ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ଆଉ ପୀତଧରା ଦିଅ ।

(ଏହା କହି ଛାଡ଼ାଇ ନେବା ଅଭିନୟ)

ଶକୁନ୍ତଳା—ସଖି ଲଳିତେ ! ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି, ଏଇବାର ଖେଳରେ ଯଦି ମୁଁ ହାରେ ତେବେ ତମମାନଙ୍କର ସେ ଇଚ୍ଛା ତାହା କରିପାର, ଯଦି କିଣେ ମୋ ମୁରଲୀଟି ମୋତେ ଦେବ, ସେ ମୋର ଜୀବନ ।

ବିଶାଖା—ମୋହନ ! ଏହି ମୁରଲୀ ଲାଗି ଆମେମାନେ କେତେ ଅବସ୍ଥା ଦେଉଛୁ, ଅଉ କେବେହେଁ ମୁରଲୀ ଦେବୁନାହିଁ ।

ଲଳିତା—ବିଶାଖେ ! ସ୍ତ୍ରୀ କହନ୍ତି, ଆମ ଖେଳ ଦେଉ, ପରେ ସବୁ ଜଣାଯିବ (ଏହା କହି ପାଇ ପ୍ରସାରବା)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—[ରଙ୍ଗ ହଲଦୀସାର ବାଛିନେବା ଅଭିନୟ,]

ଶ୍ରୀରାଧା—(କାଳୀ ପରିସାର ନେବା ଅଭିନୟ, ଦୁଇପାଶ୍ବରେ ବୃନ୍ଦା
ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ସାର ଚାଲିବା ଅଭିନୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଦାନ ଡାକିବା ଅଭିନୟ) ପଡ଼ ଅଠର ।

ଶ୍ରୀରାଧା— ” ପଡ଼ ଅଠର ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଦାନ ଡାକିବା ଅଭିନୟ) ପଡ଼ ପନ୍ଦର ।

ଶ୍ରୀରାଧା—(ମଉଛା ହୋଇଉଠୁଥିବା ଅଭିନୟ)

ଲଳିତା—ରାଧେ ! ମଉନ ହୋଇ ରହିଯାଉଛ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ! କଅଣ କରବି ?

ଲଳିତା—କୃଷ୍ଣ ସୁମର କାଠି ପକାଅ ମ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—(କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ସୁମର କାଠି ଗଢ଼ାଇବା)

(କାଠି ପନ୍ଦର ପଡ଼ିବା ସମୟେ ରାଧା ପକ୍ଷ ସଖିଗଣ ଦ୍ବୟ ଦ୍ବୟ

କୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରୁ ସମସ୍ତ ଅଳଙ୍କାର ଛାଡ଼ାଇ କରି ନେବା ଅଭିନୟ)

ଲଳିତା—ସଖି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ! ତେମେ ଆଉ ବଣୀ ଦିଅ ନା ।

ବିଶାଖା—ଲଳିତେ ! ତେମେ ମକରକୁଣ୍ଡଳ ଛଡ଼ାଇବଟି ?

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ବିଶାଖେ ! ତେମେ ଅଙ୍ଗୁଳରୁ ମୁଦ୍ରି କାଯାକ ଗାନ୍ଧାରୀ କର
ନେବଟି ?

ଶ୍ରୀରାଧା—(ମନେ ମନେ ଦ୍ବୟ ଦ୍ବୟ) ସଖିଏ ଲୋ ! ପ୍ରାଣନାଥଙ୍କୁ
ଆଉ ହଟ୍ଟହଟ୍ଟା କରନା, ତାଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧିଦିଅ ।

ଲଳିତା—ରାଧେ ! କପରି ଶୁଦ୍ଧିବା ବୋଲି କହୁଛ, ଇଏ ଆମ “ରାଧା
ଜୟ” ବୋଲି କହନ୍ତୁ ।

ବିଶାଖା—ନାଗର ! ତେମେ (ରାଧା ଜୟ) ବୋଲି ନ କହୁବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
କଣ ଆମେମାନେ ତମରୁ ଶୁଣୁରୁ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହଉ ତେବେ କହୁଛି,

ଗୀତ ।

ଜୟ ଜୟ ଜୟ ରାଧେ ! ବୃନ୍ଦାବନେଶ୍ଵରୀ !
 ଜୟ ଜୟ ଜୟ ରାଧେ ! ନନ୍ଦାନକ୍ଷତ୍ରା ଗୋ ।
 ଜୟ ଜୟ ଜୟ ରାଧେ ! ପରାକ୍ରମାବତୀ ।
 ଜୟ ଜୟ ଜୟ ରାଧେ ! ଭୁବନକୁମାରୀ ଗୋ ॥

(ବ୍ରଜବାସୀ)

ସଖିଗଣ—(ହସି ୨) ମୋହନ ! ଏଥର ତମ ଟାଣ ଲୁଆଡ଼େ ଗଲ
 ଗୀତ ।

କାଳିନ୍ଦୀକୁଳରୁ ମୋ ସଙ୍ଗାଳ—ବୃତ୍ତେ ।
 ହେ ମୋହନ ତୁମ୍ଭ ଟାଣ ଗଲୁଣି କେଣିକି ହେ । ଘୋଷା ।
 କେତେ କରୁଥିଲୁ ଆଶୁ, କାହିଁଗଲା ସେ ମୁରୁଟି
 ଅପଣା ମନରେ ବାନ୍ଧୁ, ପାରିବ ଜାଣିକି ହେ । ୧ ।
 ଅହେ ପ୍ରଭୁ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ୍ର, କେତେ କରୁଥିଲୁ ଟାଣ ।
 କେତେ ଭଗ୍ନାକ୍ଷ ପରା, ଅବଳା ଜାଣିକି (ଆମ୍ଭ କିଶୋରୀ ମଣିକି) ।
 (୪ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ବିନୟ ଦୃଷ୍ଟକ) ସଖି ! ଏଇଥର କ୍ଷମାକର । ପୁଣିଥରେ
 ଖେଳିବି ।

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଉନବାରରୁ ଧର୍ମଶ୍ରଦ୍ଧା, ଆଉ କିପରି ଖେଳିବାରୁ
 ସାହସ କରୁଛ ? ତା ହେବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଲଳିତେ ! ଏଇଥର ଯଦି ମୁଁ ହାରିବି, ତେବେ ନିଜେ ବନ୍ଧା
 ରହିବି, ଆଉ ମଧ୍ୟ ରାଧା ଏ ବନରେ ରଜା ହେବେ ।

ଲଳିତା—ତେମେ କହୁଥିଲୁ ହେବ ତ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହଁ, ମୁଁ କହୁଥିଲୁ ହେବି ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ତେବେ ଖେଳିବସ, (ଲଳିତା ପ୍ରତି) ସଖି ଲଳିତେ !

ସ୍ଵାକ୍ଷର କଥା କରବା

ଲଳିତା—ନାଗର ! ଯଦି ଅମ ରାଧା ରାଜା ହେବେ, ତେମେ
କହୁଅଲ ହେବବୋଲି ଭଜିବାର ସତ୍ୟକର ତେବେ
ଅମେମାନେ ମତ ଦେବୁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହଁ, ସତ୍ୟ କରୁଚି ।

ଗୀତ ।

ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ମୋର ଭଜିବାର ସତ୍ୟ ।

ହାରିଲେ ମୁଁ ଏହିବାର ହେବ ତାଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ ସଖି ଲଳିତେ ଗୋ । ୧ ।

ବୃନ୍ଦାବନେ ରାଜା ହେବେ ରାଜିବନୋଦିନୀ ।

କହୁଅଲ ହେବ ମୁହିଁ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ମାନ ସଖି ଲଳିତେ ଗୋ । ୧ ।

ଯଦି ଖେଳରେ ହାରିବେ କିନ୍ତୁଶାସ୍ତ୍ର ରାଧିକା ।

ତେବେ ବୃନ୍ଦାବନେ ମୁହିଁ ରାଜା ହେବ ଏକା ସଖି ଲଳିତେ ଗୋ । ୩ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ଲଳିତେ ! ନାଗର ଭଲକଥା କହୁଛନ୍ତି । ଏବେ

ସ୍ବାଙ୍କ କଥା ରଖି ପୁଣି ଥରେ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କରବା ।

ଲଳିତା—ମୋହନ ! ତେବେ ଖେଳିବସ ।

(ଏହାକହି ଖେଳ ଖେଳିବା ଓ ଶେଷରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ହାରିବା ଦେଖି ସଖିଗଣ କରତାଳି ମାରି ଜୟ ରାଧେ ରାଧେ
ବୋଲି ହୁଲହୁଲି ଦେବା ଅଭିନୟ ।)

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ-ନାଗର ମୋହନ ! ତେମେ ପ୍ରଥମେ ବଣୀ ହାରିଲ,

ଦ୍ବିତୀୟରେ ଅଭରଣ ହାରିଲ, ଆତ୍ମମଧ୍ୟ ତୃତୀୟରେ ଅଫଣ ।

ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗକୁ ହାରିଲ, ଏବେ କି ବିଷୟ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତମମାନଙ୍କର ସେ ଇଚ୍ଛା । -

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ଏ'ଥର ଅମରାଧା ରାଜା ହେବେତ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଲଜ୍ଜାରେ ମୁଖତଳକୁ ରଖିବାଅଭିନୟ) .

ଲଳିତା—ରାଧେ ! ଏ ନାଗର ତମର ଜିଣିବା ଧନ ହେଉଛନ୍ତି, ସ୍ବାଙ୍କୁ
ଯତ୍ନକରି ପ୍ରେମପାଶରେ ବାନ୍ଧିରଖି ତମ ଇଚ୍ଛା ଯାହା
ତାହା କର ।

ଶ୍ରୀରାମ—(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶୋଭାସ୍ଥାନ ଦେଖି ଦୁଃଖରେ) ସଖି ଲଳିତେ !

ତେମେମାନେ କେତେ ନିଦାରୁଣ ? ଆହା, ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ
ମୋର କି ନାରଖାର ଦିଶୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀମୁଖଟି ମଳିନ ପଡ଼ି
ଗଲୁଣି, ଅଳଙ୍କାରତକ ପିନ୍ଧେଇଦିଅ ।

ସଖିଗଣ—ସୁଧେ ! ଦୁଃଖ କରୁଛ କାହିଁକିମ ! ଆମେମାନେ
ପିନ୍ଧେଇ ଦଉଛୁ ଗୋ ।

(ଏହା କହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅଳଙ୍କାର ପିନ୍ଧେଇ ଦେବା ଅଭିନୟ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପ୍ରିୟେ ! ଏ ଅଳଙ୍କାରରେ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ,
ମୋତେ ବର୍ଣ୍ଣାଟି ଦେଲେ ବହୁଭୂଷକାର କରବ ।

ଗୀତ ।

ଆରେ ପ୍ରାଣଧନ ।

ବର୍ଣ୍ଣା ଦେଇ ରଖ ନିଜ ଦାସ ପ୍ରାଣ । ଘୋଷା ।

ତୋହର ଜଣିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ସେହି, ମୋ କ୍ଷମତା ତହିଁ କିଛି ନାହିଁ ।
ଚିତ୍ତେ ଦୟାକରି ବର୍ଣ୍ଣା ଦିଅ ଗୋର ନୋହଲେ ହେଲିଟି ମୁଁ ଉଚ୍ଛଳ,
ଆରେ ପ୍ରାଣଧନ । ୧ ।

ମୁହିଁ ଯେବେ ତୋର କିଣାଜନ, ବାଂଶସ୍ତ୍ର ରଖି କି ପ୍ରତ୍ୟୁଜନ ।
ଆୟୁଧ ସେ ମୋର ଚିତ୍ତରେ ବିଚାର ତୁ କି ନଜାଣୁ ସ୍ବମାରତନ । ୨ ।

ଆଗୋ କୃପାମୟି ଲୁପାକର, ତୋ ବିନା ମୋର କେ ଅଛି ଆର ।
ଦାସ ଜନ ହେବ ସେବା ନିସୋରିବି ଏହି ବାସ୍ତବରେ ମୋରମନ । ୩ ।

(୪ ଶ୍ରୀଚକନ)

(ଏହାକହି ଶ୍ରୀମଦଳ୍ପ ଶ୍ରମରେ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରାୟ ରହିବା ଅଭିନୟ)
ସଖିଗଣ— ଗୀତ ।

ଶ୍ୟାମଘନ ହେ !

ଏ ବର୍ଣ୍ଣା ନ ଦେବୁ କିଦାତନ । ଘୋଷା ।

ଏହି ବର୍ଣ୍ଣାଲଗି ହରି ହେଲୁ ଆମ୍ଭେ ଏତେସରି,
ହୁଲ ଛଡ଼ାଇ ଆମ୍ଭର ବୁଲାଇଲ ବନ ହେ, ଶ୍ୟାମଘନ ହେ । ୧ ।

ଲୋକଧର୍ମ ବେଦଧର୍ମ,   ଛଡ଼ାଇ ଆମ୍ଭ ପ୍ରାକର୍ମ,
ଭଗାଇ ହୋଇ ନିଦାନ ଏ କରନ୍ତି ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେ । ୧ ।
ସମ୍ପନ୍ନା ନଦୀରେ ନେଇ,   ଏସିଣି ଦେବୁ ବସାଇ,
ତେବେ ମନେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ରହିବୁ ଝି ଜାଣି ହେ । ୩ ।
(୯ ଶ୍ରୀକମଳ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସତୀ ସେ ମୁରଲୀଟି ମୋର ପ୍ରାଣ,

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ନାଗର । ଅମେ କେବେବେ ଦେହୁନାହିଁ
ବଣୀ ଛତା ଆଜ୍ଞା ଯାହା ମାରିବ ତାହା ଦେଇପାରୁ ।
ଏ ବଣୀକ ନିଶ୍ଚେ ଯମୁନାରେ ଭସାଇଦେବୁ ।

ଲଳିତା - ସଖି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ! ଭସେଇ ଦେବା କାହିଁକି ? ଥାଉ ଅମ
ଛା ବଜେଇବେ । ଦେଖିବା ଦେଖି, ନାଗର ମୋହନ
କପର ମୋହନ ନ ହେବେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ-ସଖି ସତ କହିଲୁ, ପରାସା କରବା । (ସ୍ବାଧୀନ ପ୍ରତି)
ସଖି ରାଧେ ! ଆମର ଦେଖି ବଜେଇବଟି !

ଶ୍ରୀଧର—(ହସି ହସି ନନ୍ଦାବଳୀଙ୍କ ହାତରୁ ବଣୀ ନେଇ ମୁଖରେ ଲଗେଇ ଫୁଲିବା ଅଭିନୟ ।)

ବଣୀ—(ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଶ୍ରେବୀ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ସୁଖ ! ବାଲୁକ ନାହିଁ ?

ଲଳିତା—ସଖି ରାଧେ ! ମୋହନ ତମର ନାମରେ ଜଗତକୁ ମୋହ
ଥାନ୍ତି ନିଜ ନାମ ଧରି ବଢ଼ାଅ ।

ସାରାଧ୍ୟା—(ନିଜନାମ ଧରି ପ୍ରଜ୍ଞିବା ଓ ବଣୀ ବାଜି ଉଠିବା)

ଲଳିତା—ରାଧେ ! ଦେଖିଲ ? କାପର ମଧୁର, ବାଜୁଡ଼ା,

ସଖିଗଣ—ରାଧେ ! ତେମେ ବଜାଅ ଅମେମାନେ ଗୀତ ଗାଉଛୁ ।

ଶ୍ରାବ୍ୟା—ହୃଦୟେ ଗାଥା (ଏହା କହୁ ବଣୀ ବଜାଇବା)

ସଖିଗଣ— ଶୀତ ।

ଶୁଣି ଏ ବଣୀର ନାଦ, ସବେ ହେଲେଣି ଉନ୍ମାଦ,

କୃଷ୍ଣ ଗାନ୍ଧୀ ଶତ ଶତ ବୁଣେ ।

ଶୁଣି ତରୁ ପଛବଳ,
ଭୁଞ୍ଜି ପିକ ମୁକ ହେଲେ ବନେ ଗୋ ।

ସଙ୍ଗିନି ! ଭୁଞ୍ଜି ପିକ ମୁକ ହେଲେ ବନେ । ୧ ।

କମ୍ପମାନ ଚନ୍ଦ୍ରଅଂଶୁ,
ଦେଖ ଗୋ ନିକଟେ ଅସିଲେଣି ।

ଯମୁନା ଉଜ୍ଜାଣି ବହେ,
ମଦନେ ଅସ୍ଥିର ଏବେ ଶୁଣି ଗୋ, ସଙ୍ଗିନି । ୨ ।

ଦେଖ ଶ୍ୟାମ ମର୍ଶେ ପଶି,
ଧର୍ଯ୍ୟ ଦେଲୁଣି ଧ୍ୟାନି,
ଅଚେତନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ହାହା ରାଧେ ପ୍ରାଣ ରାଧେ,
କେତେ କଲବଳଟି ହୁଅନ୍ତି ଗୋ ସଙ୍ଗିନି । ୩ ।

[୪ ଶ୍ରୀରାମନ]

ଶ୍ରୀରାଧା—ଅହା, ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ମୋର ଚେତା ହଜାଇ ଦେଲେ ?

(ଏହା କହି ବିଷ୍ଣୁ ମନେ ବଶୀସ୍ତନ ବଳ କରିବା)

ସଖିଗଣ—(ମୋହ ହୋଇ ପଡ଼ିବା)

ଶ୍ରୀରାଧା—(ତଟସ୍ତ ହୋଇ) ଅହା ସଖିମାନେ ମଧ୍ୟ ଚେତାଶୂନ୍ୟ

ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ଏବେ ମୁଁ କି ଉପାୟ କରିବି ?

(ଏହାକହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖରେ ରୁମ୍ଭଦେଇ)

ପ୍ରାଣଧନ ସଚେତ ହୁଅ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ସଚେତ ହୋଇ ଉଠି ବସି) (ରାଧାଙ୍କ ପ୍ରତି)

ପ୍ରିୟେ ! ଇଏ କଣ ? ସଖିମାନେ ଅଚେତା ହୋଇ
ଯାଇଛନ୍ତି ସେ ?

ଶ୍ରୀରାଧା—ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ! ଅପଣ ଅଲଙ୍ଗନ କରି ଜଣ ଜଣ କରି ଚେତନା
କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପ୍ରିୟେ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳି ! ଉଠ (ଅଲଙ୍ଗନ)

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—(ଉଠିବିନା ।)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସଖି ଲଳିତେ ! ଉଠ (ଅଲଙ୍ଘନ କରିବା)

ଲଳିତା—ଉଠି ବସିବା ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସଖି ବିଶାଖେ ! ଉଠ (ଅଲଙ୍ଘନ କରିବା ।)

ବିଶାଖା—ଉଠି ବସିବା ।

(ଏହିପରି ସମସ୍ତ ସଖିଗଣ ଉଠି ବସିବା ଅଭିନୟ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ସ୍ବାଧୀୟ) ପ୍ରିୟେ ! ତମ ଭାଗ୍ୟ ଧନ୍ୟ, ଅଜ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ବଶୀଭୂତରେ ମୋହିତ କରି ଦେଲ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ନାଥ ! ଅପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ସିନା ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ନା ପ୍ରିୟେ ! ଏହା ତୁମର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ,
ଏବେ ଅସ ତୁମେ ଏ ବୃନ୍ଦାବନରେ ରାଜାହେବ ।

ମୋର ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା ହେଉ (ବୃନ୍ଦାଧୀନ) ବୃନ୍ଦେ !

ରାଜବିଧି ଉପରୁର ସବୁ ଅସ୍ଥୋଜନ କର ।

ବୃନ୍ଦା—(ସମସ୍ତ ଅସ୍ଥୋଜନ କରିବା ଅଭିନୟ)

ଗୀତ ।

(ମାଧୁରୀରେ ମାଧୁରୀ-ବୃତ୍ତେ)

ଅସ ଅସ ପ୍ରିୟସହ, ଅସ ଗୋ ବନ୍ଦନ ।

କଟୁଅଳ ହେବେ ଅଜି ନାଗର ମୋହନ । ଘୋଷା ।

ବୃନ୍ଦାବନେ ରାଜା ହେବେ ଅମ୍ଭ ବିନୋଦନା ।

ସେବାରେ ନିୟୁକ୍ତ ହୁଅ ସକଳ ସଜନା । ୧ ।

ଅଣ ଗୋ ଦାଶ ଅଢ଼େଶୀ ବାନା ବଇରଣ ।

ସୁନାଜର ଦଣ୍ଡଛକ ସଜାଡ଼ିଣ ରଣ । ୨ ।

ବାରତୁର ଭେରୀ ବାର କାହାଳୀ ଗୋ ଅଣ ।

ଶୂନ୍ୟର ଅଳଟ ଶାଘା ପଣା ସହିତେଣ । ୩ ।

ନବରହୁ ସି ହାସନ ସାଜ ଅଗୋ ଅଳ !

ଶୁଭ ମଙ୍ଗଳ ସଙ୍ଗୀତେ ଦଥ ହୁଲହୁଲ । ୪ ।

(ବ୍ରଜବାସୀ)

(ସଖିମାନେ ଗୀତ ଗାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ ଉପକୂଳ
ନିଯୋଗିବା ଅଭିନୟ)

ଲଳିତା—ସଖି ! ଅମ ରାଧିକା ତ ରାଜା ହେବେ ଆଉ କୃଷ୍ଣ ତ କଟୁଆଳ
ହେବେ, ପୁଣି ପାଦ ମନ୍ଦୀ ତ ଲେଟା ।

ବୃନ୍ଦା—ଲଳିତେ ! ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ମନ୍ଦୀ ପଦରେ ନିୟୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ଆଉ
ତେମେ ପାଦ ହୋଇ ଏ ବୃନ୍ଦାବନ ରାଜ୍ୟର ହାକି ଲଭ ସବୁ
ବୁଝିବାରେ ତପୁର ହୁଅ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ବୃନ୍ଦେ ! ତେମେ ଶ୍ଯମକରଣ ପଦଟିକି ନଅ ।

ବୃନ୍ଦା—ପ୍ରିୟସଖିମାନଙ୍କର ଯେ ଲକ୍ଷ ।

ଲଳିତା—ସଖି ! ବିଶାଖା କିରାଣୀ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ହଁ ଗୋ ବିଶାଖାକୁ ସେଇ ଉପାଧିଟି ସାଜିବ ।

ବିଶାଖା—ସଖି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ! ତମ ପଦ୍ମା ତ ବଡ଼ ଚତୁର, ତାଙ୍କୁ
କେଉଁ ଉପାଧି ଦେଉଛ ?

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ-ବିଶାଖେ ! ପଦ୍ମା ସୈବ୍ୟା ଦୁହେଁ ତମ ସଙ୍ଗରେ ମୋହ-
ରଗିରି କରିବେ ।

ବୃନ୍ଦା—ଲଳିତେ, ସେଉଁ ସଖି ସେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୁକ୍ତ ହେବେ
ଆସ ତାହାର ଗୋଟିଏ ତାଲିକା କରିବା, ସେହି ପ୍ରଣାଳୀ
ଅନୁସାରେ ଏ ବୃନ୍ଦାବନ ରାଜ୍ୟର ଭଲ ମନ ବୁଝିବାକୁ
ସୁବିଧା ମିଳିବ ।

ଲଳିତା—ବୃନ୍ଦେ ! ଆମ ରାଧା ଗୋଟିଏ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ମେ
ଜମା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବୃନ୍ଦା—ଲଳିତେ ! କଅଣ ଲେଖିଛନ୍ତି ପଡ଼ି ।

ଲଳିତା—ସଖି ବିଶାଖେ ! ଏହି ତାଲିକାଟି ଧରି ମୋ ସଙ୍ଗରେ
ଉଚ୍ଛ୍ଵସରେ ପଢ଼ିବଟି ?

ବିଶାଖା—ଦଉ ସଖି !

(ତାଲିକାସ୍ଥିତି ପଦ୍ୟ)

ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ନେବେ ପ୍ରିୟସଖି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ।
 ପାଦ ଉପାଧି ପାଇବେ ଲଳିତା ସୁନ୍ଦରୀ । ୧ ।
 ବନେଶ୍ୱରୀ ବୃନ୍ଦା ହେବେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କରଣ ।
 ବିଶାଖା କରୁନା ପଦେ ହୋଇବେ ଭୂଷଣ । ୨ ।
 ସୈବ୍ୟା ପଦ୍ମା କରବେ ଗୋ ମୋହରରଗିର ।
 ନାଜର ପଣେ ରହିବେ ଚନ୍ଦ୍ରା ସହଚରୀ । ୩ ।
 ପେଷ୍ଟାର ହେବେ ଚମ୍ପକ ଲତକା ଚତୁରୀ ।
 ତୁଙ୍ଗବଦ୍ୟା ହୋଇବେ ଭଗ୍ନୀର ଅଧିକାରୀ । ୪ ।
 ଦାରୋଗୀ ହୋଇବେ ଇନ୍ଦୁରେଣୀ ଭନ୍ନପୁଣୀ ।
 ମୁନସି ପଦେ ରହିବେ ସୁଦେବୀକା ସଖୀ । ୫ ।
 ରଙ୍ଗଦେବୀ ବୃନ୍ଦାବନେ ହେବେ ଜମାଦାର ।
 ଭଦ୍ରା ଶ୍ୟାମଳା ଅଦୈର୍ଘ୍ୟା ସିପାହୀ ନିକର । ୬ ।
 ଅନଙ୍ଗ ମଞ୍ଜରୀ ଅଦି ସେତେକ ମଞ୍ଜରୀ ।
 କରବେ ଏମାନେ ରାଜ ହୃଦୟକୁ ଜାର । ୭ ।
 ଭକ୍ତ । ଶ୍ରୀମତୀ ବୃଷଭାନୁ ରାଜଜେମାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—ଲଳିତେ ! ଅମ ରାଧାବତୀ ତ ଭଲ କଥାଟିଏ ଭୁଲି
 ଯାଇଛନ୍ତି ? ସମସ୍ତଙ୍କ ଚାକେରି ଲେଖିଲେ, ଅଉ କହୁ-
 ଅଲଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ତ ଲେଖିଲେ ନାହିଁ ? ତାଙ୍କ
 ହୃଦୟ ନାମାଟି ଫେରେଇ ଦିଅ ।

ଲଳିତା—(ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ପ୍ରେମମୟି । କହୁଅଲଙ୍କ ପ୍ରତି
 ଯାହାକି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତା ଅମେମାନେ କଥାଏ ଦିକଥା
 କହିବୁଁ, ଏହା ମଞ୍ଜୁର ହେଉ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ଲଳିତେ ! କଣ କହିବାର ଅଛି ତା' ପ୍ରକାଶକର ।

ଲଳିତା—ତେବେ ଶୁଣ ।

(୧୪)

(ଗୀତ)

କଟୁଥଲ ହୋଇ ଶ୍ୟାମ ଶ୍ରୀ ଶ୍ଵମୁରେ ଥିବେ ।
କମ୍ବୁ ରାଧେ ରାଧେ ବୋଲି ପହଞ୍ଚି ସେ ଦେବେ ।
ଅଳ୍ପ ପରମାଣେ କରଯୋଡ଼ି ରହିଥିବେ ।
ହାଜର ହାଜର ବୋଲି ମୁଣେ କହୁଥିବେ ॥
ଅଗେ ମୋହନଙ୍କଠାରୁ ଦସ୍ତଖତ୍ ନେବା ।
କଟୁଥଲ ପଣ ଶାନ୍ତି ଶିରେ ବାନ୍ଧିଦେବା ॥

(ବ୍ରଜବାସୀ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ! ତମମାନଙ୍କ ମନକୁ ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି
ସେପରି କର ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସଖି ! ମୋର ଗୋଟିଏ ନିବେଦନ ଅଛି ।

ଲଳିତା - ନାଗର ! କଅଣ କହୁଛ କହ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତେବେ ଶୁଣ । (ଗୀତ)

ମୋର ଏକ ନିବେଦନ ଶୁଣ ସଖିଗଣ ।
ରାଜରାଜାଙ୍କର ଉପାୟମାନ ଅଣ ॥
ସୁଜନକ ଦଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି ଆଡ଼େଣୀ ତରାଣ ।
ଖଦା ଗୁମର ଆଲଟ ପଟା ବୁଝାବାସ ॥
ଛୁଡ଼ିବାଡ଼ି ରହୁଥିବି ଚନ୍ଦନ କପୁର ।
ରାଜରାଜାଙ୍କ ରତନ ପାଗ ପୁଷ୍ପହାର ॥
ବଜାଅ ଗୋ ବିଜିଘୋଷ ମନ୍ଦର ମର୍ଦ୍ଦଳ ।
ବାଣୀ ରବା ସୀତାର ଯେ କଂସାଳ ଝଙ୍କାଳ ।
ଶଙ୍ଖ ବେଷ୍ଟି ତୁଷ୍ଟ ଶିଳା ବିଜୟ ମନ୍ତ୍ରାଳ ।
ବଜାଅ ବାର କାହାଲୀ ସୁପତନ କର ॥
ପୁଷ୍ପହାର ରତ୍ନପଦ୍ମ ତୋରଣ ବନ୍ଧନେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ରତ୍ନାବୁଷ ଛାପ ସୁବିଧାନେ ॥

ରହୁଥିବି ସେନେ ବିଜେ କରନ୍ତୁ କିଶୋରୀ ।

ଦିଅ ମୋତେ କଟୁଆଳ ପଣ ନଉକରା ॥

ଏହି ନିବେଦନ ମୋର ଆଗୋ ସଖିଗଣ ।

ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେବ ତାହା କରିବି ପାଳନ ॥

(ବ୍ରଜବାସୀ)

ବୁନା—(ସଖିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି) ସଖି ! ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କରତ ଏଥୁପ୍ରତି ଅସମ୍ମତ
ନାହିଁ ? ତାଙ୍କୁ କଟୁଆଳ ବେଶଟି ସଜାଇ ଦିଅ ।

ଲଳିତା—ବୁନେ ! ତେମେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କଟୁଆଳ ବେଶ ସଜାଅ କି,
ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କୁ ରାଜ ବେଶରେ ମଣ୍ଡନ କରୁଛୁ ।
(ସଖିଙ୍କ ପ୍ରତି) ଆସ ଆସ ଗୋ ରାଜରାଜା ବେଶରେ
ନିୟୁକ୍ତ ହେବା ଆସ ।

ସମସ୍ତେ—(ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କୁ ରାଜବେଶ କରିବା ଅଭିନୟ)

ବୁନା—(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କଟୁଆଳ ବେଶ କରିବା ଅଭିନୟ)

ବିଶାଖା—(ବେଶ ଶେଷରେ) ସଖି ! ବେଶତ ଶେଷ ହେଲା, ଏଥର
ଆମ ରାଜରାଜା ସିଂହାସନରେ ବସନ୍ତୁ ।

ଲଳିତା—ହଁ ଗୋ ! ଆସ ପହଞ୍ଚି ମଣାଇ ସିଂହାସନକୁ ନେବା
(ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରତି) ବୁନାବନେଶ୍ୱର ! ଏ ରହୁଥିବି ହାନରେ
ବିଜେ କର ।

(ଗୀତ)

(ଏ) ନବରହୁ ସିଂହାସନେ ବସ ଗୋ କିଶୋରୀ ।

ଆସ ଆସ ରାଜଧନ ବୁନାବନେଶ୍ୱର ।

ଆସ ଆସ ଗୋ ବହନ । ମୋହନ ମନମୋହିନୀ ନାଗରୀ ରତନ ॥

ସମସ୍ତ ସଖିଗଣ—ଧର ଗୋ ଲଳିତେ ଏ କନକ ଦଣ୍ଡଛବି ।

ତ୍ତାଳ ଗୋ ଶ୍ୱେତଗୁମର ବିଶାଖେ ତୁରତ ॥

ଆଗୋ ଚାହା ସହଚର ! ବଜାଅ ବାର କାହାଳୀ ଧୀର ଧୀର କର ॥

ମୁରୁତା ଝାଲର ପଙ୍କା ଧର ରଙ୍ଗଦେବ !

ଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଶାଶଧର ସଙ୍ଗେନ ସୁଦେବ !

ଆଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରକ ଲଳିନୀ । ଉଡ଼ାଅ ଗୋ ହରଷରେ ଏକନଖି ବାନା ॥

ଶଶିରେଖା କେକାପୁଛ କର ଗୋ ଶୂଳନ ।

ତୁଙ୍ଗବଦ୍ୟା ହୁରା ଝଣା କର ଗୋ ଧାରଣ ।

ସବେ ଝଟ ଗୋ ଗହଣେ । ମନ୍ଦୀପଣେ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ବସ ସନ୍ଧିଧାନେ ॥

ଆଗୋ ବୁନା ସହଚର ବଳମ୍ବ ନ କର ।

କଟୁଆଳକୁ ଶ୍ଯମରେ କରାଅ ହାଜର ।

ରାବିରାଜାଙ୍କ ହୃଦୟ । ପାଳନ କରନ୍ତୁ କଟୁଆଳ ଘନଶ୍ୟାମ ॥

(ବ୍ରଜବାସୀ)

(ଶୀତ ଗାର ଗାର ସଖିମାନେ ଶ୍ରାବ୍ୟାଙ୍କୁ—ନବରହସି ହାସନରେ

ବସାଇବା ଓ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ମନ୍ଦୀ ହୋଇ ରାବିରାଜାଙ୍କ ବାମ

ପାଶରେ ବସିବା ଏବଂ ସଖି ସମୁଦ୍ଧ ନିଜ ନିଜ

ସେବାରେ ରହିବାର ଅଭିନୟ)

ଲଳିତା—(ବୁନାଙ୍କ ପ୍ରତି) ବୁନେ ! କଟୁଆଳକୁ ଶୀଘ୍ର ସି ହାସନ
ତଳେ ହାଜର କରାଅ ।

ବୁନା—(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି) ବୃନ୍ଦାବନ କଟୁଆଳ ! ଶୂଳ ରାବିରାଜାଙ୍କ
ହୃଦୟ ପାଳକ ଶୂଳ (ଏହା କହି ନେବା)

ଲଳିତା—(ସି ହାସନ ତଳେ କଟୁଆଳକୁ ଦେଖି ରାବିରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି)
ବୃନ୍ଦାବନେଶ୍ଵର ! କଟୁଆଳଙ୍କ ପ୍ରତି କି ଅଦେଶ ହେଉଛି
ତାହା ଶୀଘ୍ର କର ।

ଶ୍ରାବ୍ୟା—(ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀଙ୍କ ଜାନମୁଲେ ତୁନି କରି କହିବା ଅଭିନୟ)

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—(ବୁନାଙ୍କ ପ୍ରତି) ବୁନେ ! ରାବିରାଜାଙ୍କର ହୃଦୟ
ହେଉଛି, ଶ୍ୟାମ କଟୁଆଳଙ୍କ ମସ୍ତକରେ କଟୁଆଳଖିର
ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧ ଦଅ ।

ଲଳିତା—(ବୁନାଙ୍କ ହାତକୁ ଶାଢ଼ୀ ବଢାଇ ଦେବା ଓ ବୁନା ନିଜ
ହସ୍ତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ବାନ୍ଧିବା ଅଭିନୟ)

ଶ୍ରାବ୍ୟା—(ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀଙ୍କ ଜାନମୁଲେ ତୁନି କରି କହି ଦେବାର)

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ—(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚାହିଁ) କଟୁଆଳ ! ଏଥର ଦୁର୍ନାବନଯାକ
ବୁଲି ରାଉରାଜାଙ୍କର ଜୟ ଘୋଷଣା ଦିଅ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(କରଯୋଡ଼ି) ଦୁର୍ନାବନେଶ୍ୱର ! ମୋର ନିବେଦନ ଶ୍ରବଣ
କରନ୍ତୁ ।

ଗୀତ ।

ଅଗୋ ବୁର୍ନାବନେଶ୍ୱର ! ନାଗରା ରତନ ।

କିନ୍ତୁତେ ଶ୍ରବଣ କର ଏ ମୋ ନିବେଦନ ଗୋ ।

ଯଦି କଟୁଆଳ ହେଲି ମୁହିଁ ଦୁର୍ନାବନେ ।

ଶୃକିରା କରେ କି କେହି ବିନା ବରତନେ ଗୋ ॥

ବରତନ ଦିଅ ମୋତେ ମୋହନ ବାଂଶରା ।

ବୁଲିବି ଏ ବନେ ରାଧେ ଜୟ ବୋଲି କର ଗୋ ॥

ବଂଶୀସୁନେ ରାଉରାଜାଙ୍କର ଜୟଧ୍ୱନି ।

ଉତ୍ତାରଲେ ସୁନ୍ଦର ଶୁଭର ସିନା ପୁଣି ଗୋ ॥

ଦାନକର ମୋତେ ଧନ ! ବଂଶୀ ବରତନ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରେ ମୋର ମାତ୍ର ଏହି ନିବେଦନ ଗୋ ।

(ବ୍ରଜବାସୀ)

ଶ୍ରୀରାଧା—(ଲଳିତାଙ୍କୁ) ଲଳିତେ ! ଏ ମୋହନ ବଂଶୀଟି କଟୁଆଳଙ୍କ
ବଞ୍ଚିନ ସ୍ୱରୂପ ଦିଅ । (ଏହା କହି ବଂଶୀ ବଢ଼ାଇ ଦେବା)

ଲଳିତା—(ବଂଶୀଦାନ ପୂର୍ବକ) କଟୁଆଳ ! ନିଅ, ଏ ମୋହନ-
ବଂଶୀସୁନେ ରାଉରାଜାଙ୍କର ଜୟ ଘୋଷଣା ଦିଅ ।

(ଏହା କହି ବଂଶୀ ଦାନ କରିବାର)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ବଂଶୀ ପାଇ ମନହାସ ପୂର୍ବକ) ଜୟ ରାଧେ !

ଜୟ ରାଧେ ! ! ଜୟ ରାଧେ ! ! !

ଗୀତ—କାହିଁନ ସ୍ୱର ।

ଜୟ ରାଧେ ! ରାଧେ ରାଧେ ଦୁର୍ନାବନେଶ୍ୱର ।

ଜୟ ରାଧେ ! ରାଧେ ରାଧେ ନବୀନକିଶୋରୀ । ୧ ।

ଜୟ ରାଧେ ! ରାଧେ ରାଧେ ଭାନୁରହମାସ ।
 ଜୟ ରାଧେ ! ରାଧେ ରାଧେ ଉତ୍ତହେମଗୋଷ୍ଠ । ୨ ।
 ଜୟ ରାଧାବାଣୀ ! ଜୟ କୁଞ୍ଜବିହାରଣୀ । ୦ ।
 (ବ୍ରଜବାସୀ)

ଲଳିତା—(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି) କହୁଥାନ୍ତୁ ! ତେମେ ବଂଶୀ ବଜାଅ
 ଅମ୍ଭେମାନେ ଜୟ ଦେବୁ ।

ଲଳିତା—(ସଖିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି) ସଖି ! ସମସ୍ତେ ମିଳି ରାଧାବାଣୀଙ୍କ ଜୟ
 ଦିଅ ।

ସଖିଗଣ—(ଏକସ୍ବରେ)

ଗୀତ

ଜୟ ଜୟ ରାଧାବାଣୀ କୁଞ୍ଜବିହାରଣୀ ।
 ଦୁନାବନେଶ୍ବରୀ ନୀଳନଳିନୀଧାରଣୀ ।
 ଜୟ ବୃନ୍ଦାବନୁସୂତା କାମଳଲଳିତା ।
 ଗାନ୍ଧର୍ବ କେ, ପ୍ରେମମୟୀ ସୁଲକ୍ଷଣ ସୁତା ॥
 ଜୟ ରାଧାବାଣୀ ! କୁଞ୍ଜଅରସାବରଣୀ ।
 ନିକୁଞ୍ଜବିହାରଣୀ (ଜୟ ରାଧାବାଣୀ !)
 ନୀଳପଦ୍ମଧାରଣୀ ! (ଜୟ ରାଧାବାଣୀ !)
 ଦୁଃଖ ତାପ ହାରଣୀ ! (ଜୟ ରାଧାବାଣୀ !)

ନି:—

(ବ୍ରଜବାସୀ)

(ସଖିଗଣ ସମସ୍ତରେ ଗାନ କରୁଥିବା ଓ ଉଦୟ ନୃତ୍ୟ—
 ସମୟେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପରଦା ପତନ)

* ସ ବ ନି କା *

(ଭଜ ଶ୍ରୀ ରାଧାବାଣୀ ନାଟକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ)

ନିବେଦନ ।

ଏତଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଅର୍ହୁକ—ବ୍ରଜବାସୀ ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଚରଣ ଦାସଙ୍କ ରଚିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ରଜଲୀଳା ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ଅଭିନୟ ତ ଦୂରର କଥା ; ପାଠ କଲମାତ୍ରେ ଯୁଗଳ ପ୍ରେମରେ ମନ-ମଧୁକର ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଏ ।

ଧୂପ, କରୁଣ, ଦୀପ, ଚୌଦ୍ର, ଶାନ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ନବରସର ବିକାଶରେ ହୃଦୟ ବିଚଳିତ ହୋଇଯାଏ, ଏ ସର ଉକ୍ତ ରସର ବିସ୍ମୟ ପ୍ରାବନରେ ଲୋମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇପଡ଼େ । ସେହି-ମାନେ ମୋହନ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କ ରାସଦଳରେ ଏ ମହାଶୟଙ୍କ ନାଟକାୟୁ ଛଟା ଦେଖି ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ଅବଦିତ ନ ଥିବ, ବିଶେଷ ଲେଖିକା ଦୃଷ୍ଟି, ଯୁକ୍ତ ଦେଖିଲେ ଜାଣି ପାରିବେ । ଭଦ୍ର ।

ନାଟକର ଉପସିଲ

୧	ଶାନ୍ତିରାଜ ଜନ୍ମ ଓ ବାଲ୍ୟଲୀଳା	।	୭	ରାଜରାଜ
୨	ଦସନ୍ତ ଉଦ୍‌ଭବ	।	୭	କୃଷ୍ଣଲୀଳା
୩	ବିରହ ମାନ	।	୮	ସୁରଳ ମିଳନ
୪	ଦୁର୍ଜୟମାନ	।	୯	ନିରୁଦ୍ଧମିଳନ
୫	ମାନଭଞ୍ଜନ	।	୧୦	ଶରତ୍ରାସ

ପ୍ରା ପ୍ରି ସ୍ତା ନ —

ଶ୍ରୀ ଦାଶତ୍ୟ ଦାସ,

ବାଲୁକାର, ପୋଃ ଅଃ ଶୂନ୍ୟଗୋବିନ୍ଦ, କଟକ ।